

De Heraut

VAN DE

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1884 (Staatsblad N°. 124).

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE, Abonneementen en Advertentieën aan de ADMINISTRATIE van De Heraut, Warmoesstraat 106, Amsterdam.
Insendingen die later dan Donderdag 's namiddags te 12 ure worden ontvangen kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Zondag 23 Januari 1887. N°. 474.

Abonnementsprijs: franco aan huis, per drie maanden f 1.20. Afzonderlijke nummers aan het Bureau 10 Cent.
Abonneementen worden aangenomen door alle Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. en aan het Bureau, Warmoesstraat 106, te Amsterdam.
Advertentieprijs: van 1 tot 8 regels 90 Cent; voor elken regel meer 15 Cent.
Aanvragen en vermelding van liefdagen en Verlagen van Vereenigingen 10 Ct. per regel.

Van des menschen verlossing.

ZESDE ZONDAGSAFDEELING

I.

Waarom hij in alles den broeder moet gelijkelijk worden, opdat hij een barmhartig en een getrouw Hoogepriester zou zijn, in de dingen, die bij God te doen waren, om de zonden des volks te verzoeken.
Hebr. 2: 17.

In Vraag 16 en 17, die we saam behandelen, licht nu de Catechismus de noodzakelijkheid, waarom alleen iemand, die even waerachtig God als mensch was, ons in verdoemenis verzonken geslacht kon verlossen, nader toe.

Er moet hier dus niet gehandeld over het geschiedkundig feit, dat Immanuel beide naturen metterdaad deelachtig was. Daarop komt de Catechismus eerst in Vraag 18 en volgende. Voorshands echter wordt er nog niet over gesproken, hoe de Middelaar was, maar nog altoos over de vraag, hoe hij zijn moest. En wel zijn moest niet naar bedingen of condities, die wij zondaren goed mochten vinden vast te stellen, maar overeenkomstig de onomstootelijke vastigheden van Gods heilig recht en de even vaste, daarop gefundeerde wetten, die heerschen in zijn rijk der genade.

Want wel is de Vleeschwording een gansch ondoorgrondelijk mysterie, maar in anderen zin dan dit niet zelden wordt opgevat. Sommigen toch verstaan hier onder een mysterie een hun geheel vreemde en ganschelijk in hun bewustzijn niet indringende zaak. Vandaar dat ze bij zulk een mysterie dan ook maar ganschelijk niet nadenken. Het buiten zich laten liggen. Er zelve buiten blijven. En juist daardoor zoo onvatbaarlijk zijn voor allerlei gevaarlijke ketterij.

Doch alzoo zijn de goddelijke mysteriën niet. Vooreerst niet, omdat ze alle in volmaakte overeenstemming zijn met de wijsheid Gods, en om die reden met de door Gods wijsheid gestelde ordeningen. Maar ook ten tweede, omdat de Heere zelf ze in zijn Woord ons ontsloten en verklaard heeft. Onoorgrondelijk en onnaspeelbaar blijft het en zal het eeuwig blijven, hoe God Drietenig de zaak die in deze mysteriën ligt, tot stand brengt, maar de vraag waarom ze zoo en niet anders tot stand moesten gebracht worden, kan bijna altoos beantwoord.

Zonder dat zou er ook geen godgeleerdheid, zou er geen godsdienstig onderricht en zelfs geen godvruchtig nadenken kunnen bestaan, en de heerlijke gave van ons bewustzijn en de nog heerlijker gave der verlichting zouden ge moeten wegnemen uit uw Christelijk geloof.

Vandaar dat de Catechismus, die deze treffelijke gaven eert en waardeert, hier zoo stellig met zijn waarom? voor den dag komt. Overvroomheid zegt: „Dat mag een mensch niet vragen!"; maar echte vroomheid blijft dat heilig „waarom“ op ieders ziel werpen, zoo dikwijls God zelf ons het antwoord op dat „waarom“ gegeven heeft.

En dit „waarom“ is hier nu tweeledig. Waarom zou zulk een persoon die ons verlossen zal, een waerachtig en rechtvaardig mensch wezen; en waarom moet hij tevens waerachtig God zijn? De vraag, die toen heel Christus' kerk in den stroom der beweeglijke mystiek dreigde weg te zinken, door Anselmus met Christelijke verkracht onder de half ontzenuwde belijders was geworden, zijn *Cur Deus homo?* d. i.: „Waarom moest God mensch worden?“, is door deze dubbele vraag van den Catechismus in gesplitsten vorm herhaald.

Maar herhaald met schier nog heiliger ernst, want het „moeten“ spreekt de Catechismus even beslist als het redenvragend „waarom“ in beide vragen uit. Hij vraagt toch niet: „Waarom was de Middelaar een echt mensch?“, en ook niet: „Waarom was hij tevens wezenlijk God?“, neen, maar hij legt de klein zoo sterk mogelijk aan, en vraagt beide malen: „Waarom moet hij wezenlijk mensch,“ en „waarom moet hij wezenlijk God zijn?“ Eerst in dit heilige, goddelijke moeten vindt het kind van God rust.

Vat dit diep op.

Onze oorsprong, onze wortel is uit God. Bij al wat tusschen Hem en ons inligt wordt de lijn niet ten einde toe afgeloopen, en eerst als wij in Hem en bij Hem, den levenden God, zijn aangekomen met onze verzuchtingen en onze gedachten en onze vereeringen, is er oneindige vrede, want

dan kunnen we niet verder. Onder God is er niets.

Godsdienst, godsvrucht, godzaligheid is en blijft dan ook altoos half werk, zoolang ze tot dat diepste niet gekomen zijn, en in alle ding tot in God zijn ingezonken, en in de tegenwoordigheid van het Eeuwige Wezen staan. Mijn hart is onrustig in mij, klaagde Augustinus, totdat het rusten kan in U! En dat bedoelde Augustinus volstrekt niet in den mystieken gevoelszin, waarin dit kostelijk woord thans zoo dikwijls misbruikt wordt. Neen, Augustinus bedoelde daarmee dat hij in geen ding rust vond, eer hij er den grond van in zijn God had gepeld. En daarom, en daarom alleen is Augustinus de groote kerkvader geworden, die de belijdenis van Gods vrijmachtige Verkiezing zoo rijk en heerlijk heeft ontwikkeld. Immers, Gods eeuwige verkiezing tot zaligheid te belijden, wat is het anders dan juist op het werk der zaligheid den steeleelg toepassen: „Mijn hart blijft onrustig in mij, zoolang het niet ook bij dit werk der zaligheid rusten kan in U!“

En zoo nu ook is het hier. Ook dit mysterie van den Middelaar moet gepeld en doorzien, totdat we het punt hebben, waar het in God zelve rust, en dat punt nu ligt bij het moeten. Als het zoo moet, dat de persoon die ons verlossen zal tegelijk wezenlijk mensch en God zij, wie bepaalt dan dit moeten? Waaruit ontstaat dan de noodzaak van dit moeten? Waar zit dan aan dit moeten de klem? En op die vraag nu luidt het antwoord: Natuurlijk alleen in de ordinantie Gods. Een ander moeten is er niet, dan het moeten, dat uit zijn wet en wil voortvloeit. Iets wat zelfs bij de zonde doorgaat, overmits ook de wateren der zonde niet vrij zijn om te vloeien waar ze willen, maar moeten stroom door de bedding, waarvan Hij de oevers had bepaald.

Hoe de Verlosser van zondaren zal moeten zijn, hangt dus niet af van eigen keus noch van menschelijk goedvinden, maar is geheel en op alle manier bepaald, door den eisch van Gods recht en den aard van onze natuur en het karakter der zonde. En overmits nu Gods recht is gelijkelijk God die bepaalde, en 's menschen natuur is gelijkelijk God die verordende, en de loop der zonde is, gelijkelijk God haar, zoo ze ontstond, haar loop voorschreef, om die reden staat het nu ook vooruit vast, op wat wijs er alleen verlossing mogelijk is, en hoe de Verlosser zal moeten zijn die deze verlossing teweegbrengt.

Dat nu deze Aanbrenger van heil een waerachtig, d. i. een wezenlijk, echt mensch zal moeten zijn, bespraken we reeds bij Vraag 14, maar hier dient er nog opzettelijk op gewezen, dat de Catechismus zoo volkomen juist zegt: „dat de menschelijke natuur die gezondigd had, voor de zonde moet betalen.“ Er staat niet, „dat de mensch die gezondigd had, voor de zonde boeten moest.“ neen, maar „de menschelijke natuur“, en het verschil tusschen deze twee zegswijzen springt in het oog.

De Middelaar heeft niet aangenomen „eenen zekeren mensch“, toen hij vleesch werd, maar hij nam aan het vleesch en bloed der kinderen, en werd alzoo onzer menschelijke natuur deelachtig. En ook Adam zondigde niet, als we zoo zeggen mogen, in zijn prive, buiten zijn menschelijke natuur om; maar het was juist de menschelijke natuur in hem, die onnatuur werd door onder God den Heere te willen uitgaan.

Alzo is dan ook zijn zonde aller zonde geweest, en zondigden alle menschen die in het organisme van ons geslacht in kiem reeds inzaten, in hem, zijnde in zijn lende-nen. En vandaar tevens dat de menschelijke natuur ook in de overige personen zich voorts nooit anders heeft kunnen openbaren dan verdorven, boos en slecht, gansch goddeloos en verloren; vleesch uit vleesch, en onrein uit den onreine.

Konden de verdere personen aan hun natuur ontkomen, dan zouden ze vrij uitgaan. Maar dat kunnen ze niet en dat willen ze ook niet; altoos tenzij God ze wederbaart. En overmits ze nu van die booze menschelijke natuur niet alleen niet scheiden, maar ze integendeel minnen, streelen en liefkosen, en er zich geheel mee vereenzelvigen, zoo is het dat zij allen om hun natuur gedoemd liggen, en tenzij ze van die natuur afkomen, voor eeuwig verloren gaan.

Zoo is dan die natuur de schuldige. Zij is die overtreders. Zij heeft zich van God afgekeerd en tegen den Heilige ge-

stelt. En tegen haar moet dus ook het recht Gods en in dat recht de Goddelijke toorn zich keeren.

Dit wil zeggen. God de Heere heeft eene ordening voor de menschelijke natuur vastgesteld. In die ordening ligt zijn heilig recht. Nu gaat de menschelijke natuur daartegen in; zet die ordinantie op zijde en dringt dat recht Gods op zij. En vandaar dat op God begrijpelijke wijze die ordinantie Gods nu schuldverschiet tegenover onze natuur wordt, en dat dit recht Gods zich verzet tegen de menschelijke natuur en niet rust eer het over haar kan triomfeeren.

Daardoor ontbrandt dan de toorn Gods, want het wordt de menschelijke natuur of God, die de sterkste zal blijken. En die toorn gaat op heel onze natuur, gaat op heel ons geslacht liggen; niet op ieder hoofd voor hoofd, ieder voor zijn eigen rekening, neen maar op heel de menschelijke natuur tegelijk, en eerst in die natuur op een tegelijk die er toe hoort of ze aan zich draagt.

Vandaar dat dus ook de verlossing niet komen kan, doordien God de Heere dat deeltje toorn laat dragen, wat op ieder persoonlijk rust, maar dat hij die verlosser zal wezen dragen moet heel dien last des toorns Gods die op de zonde van het gansche menschelijke geslacht, of wil men op de menschelijke natuur als zoodanig rust, en uit deze oorzaak is het nu, dat wie het ransoon zal bezorgen, zelf ook deze menschelijke natuur dragen, en aan zich hebben, en in haar optreden moet.

Niet maar hebbende eene menschelijke natuur, b. v. door nieuwe schepping, zoo als Menno Simons leerde. Neen, maar diezelfde menschelijke natuur, op welke de toorn Gods lag.

Evenwel dit is niet genoeg, en zoo ontstaat het mysterie nog niet. Zonder meer toorn zou dan elk waerachtig mensch middelaar kunnen zijn. En daarom voegt de Catechismus er nu bij, dat deze Middelaar zijn moet niet enkel hebbende onze zeldse menschelijke natuur, maar ook zijnde in die menschelijke natuur nochtans zelf rechtvaardig. Een waerachtig, ja, maar ook een rechtvaardig mensch moet hij zijn.

Dit nu dringt de Catechismus aan door de opmerking: omdat als zulk een wel mensch, maar ook zelf zondaar was, zulk een deswege geen middelaar kon zijn, uit hoofde hij dan onmogelijk ooit voor een ander kon betalen.

Stel u toch voor (des neen) dat zulk een dan door welk lijden ook ooit een zekeren schat om af te betalen verdienen kon, dan zou hij al dezen schat te besteden hebben tot afdoening van eigen schuld, en aan de afdoening van eenige schuld voor anderen kon hij nooit toe komen.

Saamvattende wat, uit den aard der zaak, d. i. uit de ordinantie en schikkingen Gods voortvloeit, is het alzoo het moeten eener heilige noodzakelijkheid, dat de persoon die zondaren ontzondigen en verdoemenis vrij maken zal, niet alleen als mensch onzer zeldse menschelijke natuur deelachtig zij, maar dat hij tegelijk, en dit nu is het mysterie, weer, een trede dieper ingedragen, hoewel onze menschelijke natuur aan zich dragende, desalniettemin van de zonde onzer menschelijke natuur persoonlijk geheel afgescheiden zij. Want zulk een hoogepriester betaamde ons heilig, onbesmet en afgescheiden van de zondaren!

En nu komt dan het tweede heilige moeten. Hij moet tevens, te samen, te gelijk ook waerachtig God zijn. En waarom dit nu? Wat is de ordinantie, die schikkinge in den wil en de deugden van het Eeuwige Wezen, waaruit ook deze noodzakelijkheid rechtstreeks voortvloeit?

Ter beantwoording van deze vraag wijst de Catechismus met onberispelijke juistheid op tweeërlei: ten eerste, dat God oneindig is en alle scheepel eindig. En ten tweede, dat het alleen aan den Schepper toekomt om leven en gerechtigheid aan het scheepel toe te deelen.

Wie acht dat ook een bloot mensch, d. i. een eindige natuur, den last des toorns Gods wel dragen kon, rekent buiten Gods oneindigheid. O, Gewisselijk, zoo de Heere onze God eindig ware, gelijk wij eindig zijn, dan kon dit, want dan zou ook zijn toorn eindig zijn; eindig in mate en eindig in duur; er ware dragen aan; en hoe diep die toorn ons ook neerwierp, eens ware de straffe van dezen toorn toch uit.

Maar omdat wie zoo dacht tot een ontgoden van den levenden God zou komen, zoo is zulk onbestaanbaar, en moet wel

beleden, dat van een Oneindig God ook alle werkingen en krachten oneindig zijn, en dat derhalve én in maat én in duur ook zijn toorn dit oneindig karakter aan zich draagt.

En hier nu eindig tegenoverstaande, zou een bloot menschelijk verlosser dus nooit verlossen kunnen. Want neem van een oneindigen toorn tienduizenden van jaren elken dag tienduizend deelen af, en toch blijft de nog uit te drukken toorn altoos even groot.

Vandaar, dat de rampzaligheid wel eenwig én in maat én in duur moet wezen, en dat dus ook de te komen Middelaar over oneindige krachten moet kunnen beschikken. Anders verslindt hij dien oneindigen toorn nooit.

Al moet dus dezelfde menschelijke natuur, die gezondigd heeft, de hand zijn, waarmee deze last des toorns wordt aangegrepen, meer dan die aangrijpende hand is ze niet. En de eigenlijke kracht, waardoor die hand den toorn wegneemt, komt niet uit haar, maar uit de kracht der Godheid die er achter komt en er in gaat werken. „Uit kracht van deze Godheid den toorn Gods aan zijn menschheid dragen,“ is dan ook de keurige uitdrukking, waarin de Catechismus dit heilige moeten zuiverlijk belijdt.

En nu de tweede reden. Slaag er in om uit het kranke lichaam de ziektestof te verdrijven, daarmee zijt ge er nog niet. Immers dan moet in de tweede plaats de ingezonkene ook zijn kracht weer terug erlangen. En zoo nu ook is het hier. De hyps die ontzondigt, voleindt de zake niet; want als nu de toorn weg is, moet er weer leven en gerechtigheid in den geredde ingestort.

En ook dit nu is een Scheppersdaad, die een mensch aan zijn medemensch nooit zou kunnen uitrichten.

Dat is juist Schepper zijn, zoo ge iemand zijn leven en zijn recht inblaast of instort, zoodat het er is en het in hem komt.

En ook uit die oorzaak kan dus een bloot mensch nooit een van leven en recht ontblooten medemensch, opnieuw met leven en gerechtigheid bezielen.

Die zulk zal vermogen, moet tegenover zijn medemensch tevens Scheppersvermogen bezitten, d. i. tevens waerachtig God zijn.

KUYPER.

„Door een onweder voortgedrevene!“

Gij verdrukt, door onweder voortgedrevene, ongetrouwe! die, in zal uwe oogen gansch slecht liggen, en ik zal u op salieren grondvesten.
Jes. 34: 11.

Al wat de Heilige Schrift zegt, is geschreven in een land, waar bergen zijn. Ook het onweder van de Schrift is daarom een onweder in bergstreek. Een onweder, zooveel vreeslijker, dan het onweder, dat ons in onze vlakke velden komt verschrikken, en als een orkaan op groote wateren geweldiger is dan een windstoot op een water als het ij.

Dat komt van de bergen, die met hun hemelhooge toppen de wolkenmassa op een punt saamtrekken en daardoor de ontlasting van den donder zooveel ontzettender maken. Dat komt van de sterke zuiging der lucht tusschen de berggagen en bergkloven, die de vaart van den vlammenenden storm zoo jingwekend doet zijn. Dat komt ook omdat op de bergen de mensch zooveel dicht bij de wolken, en tot in het onweder is, soms ziende hoe zich de bliksem formeert en het rollen van de donderslagen hoorende dreunen niet verre boven zich, maar onder zijn voet.

Voor wie hoog op de bergen zijnen weg vervolgt, is het opkomen van zulk een onweder dan ook niet zelden een voorwerp van doodsang. Geen heilberg op de hoogte paden, waar ge schuiten kunt, geen plek, waar ge het jagen van het wilde weer voorbij kunt laten gaan. Op uren, uren afstands van een dak, dat u beschermen kan. En op dien verlaten weg overvalt zulk een onweder u plotseling. Achter den bergrug, zonder dat gij het zaagt, had het zich reeds opgehoopt, en onverhoeds komt het nu met macht over uwer den top schieten en verft, eer gij er op verdacht zijt, heel den hemel boven u zwart. Nog even slechts en het vuren van de bliksemvonten begint. Zoo schriklijk, dat de achterhaalde zelfs zijn staf om de ijzeren punt die er aan zit zoo ver doentlijk van zich moet werpen, en de nog in geen straal saamschoten bliksem, als een vonkenmassa om hem heen springt, en met dat vonken en vuren opeens dichte nevelmassa's als saamgeknepen sponzen waterstroomden gaan nitspuiten, en niets weerstaan kan, en boom na boom geraakt wordt en valt.

Zoo schriklijk en geweldig moet ge het bergonweder kennen, dat Jesaja gekend heeft, om te verstaan wat het zeggen wil: »Gij door een onweder voortgedrevene!“

Want als zoo het onweder losbarst, en de donderslagen rollen, en de bliksemvlammen van alle kant uitschieten en stroomen waters u omver dreigen te werpen, dan, dit zeg ik u, loopt ge voor uw leven, en is die vreeselijke hemel boven u en om u en onder u als een reusachtige macht van alles overweldigende verbolgenheid die u dreigt met den dood.

En nu, gij, hebt ge voor uzelve ook iets van dien donder des Almachtigen in uw ziele verstaan?

De stemme Gods, de »Kühl Jahah,“ noemt de Heilige Schrift het vreeselijk onweder op de bergen in het wilde woud, als de bergen splijten en de hinden verschrikkt ontijdig heur jongen werpen.

Een »stemme Gods“ in de wereld der natuur, gelijk er een »stemme Gods“ in de wereld der geesten uitgaat, en beide zijn stemmen Gods in de natuur, en die stemme Gods tot zijn menschenkind, als ineen gestrengd op Horeb tot zijn Israël, tot een ieder in Israël, en dus ook tot u is uitgegaan.

Dan op de bergen erkent de onzinnigste het wel, dat hij met een levend God te doen heeft, en dat die levende God een verterend vuur is. God zweeg, maar nu spreekt Hij. God scheen weg, maar hoor, zie, nu komt Hij. Hij liet u gaan, alsof Hij niet op u merkte, maar nu is het of zijn vreeselijke mogendheid u alleen zoekt, of u alleen het aanlegt, en nu uit is gegaan om u juist, u alleen neer te werpen.

Ook gij dan, zijt ge door dien vreeslijken storm doorgestaan? Hebt ook gij den hemel boven u donker zien worden, en het zwart zien dreigen, en de toorne Gods vlammen uit zijn heilige majesteit zien uitgaan, en u dreigen en drijven, dat ge de hand op het gezicht sloegt, en om den wervelwind u aan de rots klemdet, en om het stuiven van het stof u den mond toeloot en niet gesloten lippen onbehoorbaar, maar voer God toch hoorbaar kermde: o God, waar berg ik mij! o Heere, ik kom om!

O, Al Gods echte volk is over die schriklijke hoogte, door die doodelijke angsten heen gekomen, en wie van Gods lieve kinderen zijn toevlucht tot Immanuel nam, deed het, zeggende: Heere, Gij zijt mij een verbergende voor den wind, een schuilplaats in dien storm, een rotspleet, om tegen dien bliksem, mijn arme ziel te beveiligen.

Hij God is alles zoo groot, zoo vreeselijk als het brullen van een leeuw in het woud is zijn oordeel. Zoo goddelijk groot zijn liefde, diep als de oceaan de diepte zijner barmhartigheid. Maar juist daarom ook geweldig als zijn donder is zijn toorn tegen uw ongerechtigheden. En wie nog nooit iets anders dan het suizen van een zachte koele heeft beuisterd, die zie wel toe en vraag het zijn ziele af, of hij nog wel ooit hoog op die bergen en dichter bij den levenden God is geweest.

En daarom drijf niet af met wat men aanprijst als een »lieflijker“ Evangelie. Een Evangelie waar ge zoo zonder heilige worsteling inlijdt. Een Evangelie dat men als een welriekende zelf op uw wonden strijkt, maar zonder dat ooit die wonden gepeld en gezuiverd werden.

Mijn broeder, wat baat, wat nut u dat »lieflijker“ Evangelie, zoo het niet het Evangelie van uw God is, zoo Hij het u niet brengt, zoo Hij het u niet in de ziel pre